

Srbija: HAPSENJE MLADICA - USLOV ZA ULAZAK U NATO

Author: [IWPR Balkans](#)

Nespremnost jugoslovenskih vlasti da izruce Ratka Mladica Hagu ugrozava planove Beograda za prikljucenje programu "Partnerstvo za mir".

Beograd nece realizovati svoj plan o ulasku pod okrilje NATO-a u 2003. godini, zbog unutrasnjeg politickog rizika koji sa sobom nosi izrucenje lica optuzenih za ratne zlocine Haskom tribunalu, pogotovo bivseg vojnog komandanta bosanskih Srba, Ratka Mladica.

Zapadne diplomate i beogradski analiticari veruju da Mladic boravi u Jugoslaviji pod zastitom tajne sluzbe jugoslovenske vojske. Posmatraci kazu da se nijedna politicka snaga u zemlji ne usudjuje da preuzme rizik koji za sobom povlaci izrucenje coveka koga mnogi jos uvek smatraju nacionalnim herojem.

Uoci Nove godine, ministar unutrasnjih poslova Dusan Mihajlovic je ustvrdio da srpske vlasti nemaju cvrste dokaze o tome gde se nalazi Ratko Mladic. Da znamo da je u Srbiji, rekao je Mihajlovic, policija bi ga sigurno uhapsila.

Mihajloviceva izjava usledila je posle ponovljenih poziva medjunarodne zajednice za hapšenjem generala bosanskih Srba.

Na novembarskom samitu NATO-a u Pragu, generalni sekretar Dzordz Robertson je naglasio da Srbija ne moze saradjivati sa zapadnim vojnim savezom ukoliko ne ispuni svoje obaveze prema Hagu.

Istog meseca, glavni tuzilac Haskog tribunala Karla del Ponte posetila je Beograd da bi izvrсила pritisak na jugoslovenske vlasti da izruce Mladica.

Vecina srpskih zvanicnika se slaze da je prikljucivanje programu NATO-a "Partnerstvo za mir" kljucni korak ka postizanju dugorocnog cilja spoljne politike - punopravnog clanstva u NATO-u i ulazak u Evropsku uniju. Dilema sa kojom se suocavaju proistice iz cinjenice da bi izrucenje Mladica, sto je preduslov za ispunjenje njihovog cilja, moglo ozbiljno uzdrmati vladu kao sto je to bio slucaj sa izrucenjem Slobodana Milosevica 2000. godine.

U svojoj izjavi prosllog meseca, ministar inostranih poslova Goran Svilanovic je izneo do sada najozbiljniju procenu situacije u kojoj se nalazi Beograd. "Nijedan od nasih ciljeva ne moze se ostvariti ukoliko ne saradjujemo sa Tribunalom za ratne zlocine pocinjene na teritoriji bivse Jugoslavije, i to ne ucinimo hapseci optuzene i prisiljavajuci ih da se pojave pred sudom", rekao je on.

Sa druge strane, zvanicnicima iz ministarstva odbrane u Beogradu izuzetno je stalo da se pridruze NATO. Radili su zajedno sa armijskim vrhom na utiranju puta ka ulasku zemlje u program "Partnerstvo za mir". Tokom nekoliko proteklih meseci mogla se uociti groznicava aktivnost na ovom polju jer su se inostrane delegacije sastajale sa zvanicnicima iz resora odbrane skoro svake sedmice.

Velika Britanija zastupa NATO u Jugoslaviji, a britanske vojne delegacije cesto posecuju Beograd. Komandant kopnenih snaga Velike Britanije general Majkl Dzekson nedavno je otvorio skolu jezika pri jugoslovenskoj vojnoj akademiji na kojoj ce oficiri uciti engleski sto je preduslov za integraciju u NATO.

Pripadnici elitnih armijskih jedinica učestvovali su, također, na međunarodnim vojnim manevrima i vezbama koji su se održavali u zemljama-clanicama NATO-a i "Partnerstva za mir". Na 14. međunarodnom vojnom skupu održanom prošlog novembra u Austriji, jugoslovenske specijalne jedinice su po prvi put uzele učesca zajedno sa americkim i drugim zapadnim kolegama.

Na politickom planu također se ulazu značajni naponi kako bi zemlja postala članica programa "Partnerstvo za mir". Delegacija saveznog parlamenta pozvana je da učestvuje na 48. zasjedanju parlamenta NATO-a u Istanbulu, održanom u decembru.

Srpska delegacija, koju čine Miroslav Filipović, Borivoje Mijatović i Boris Tadić, po prvi put je učestvovala na skupu zapadne vojne alijanse - doduse u svojstvu posmatrača.

Kako tvrdi Filipović, na sastanku u Beogradu je postignut dogovor da Beograd bude domaćin seminaru NATO-a o regionalnoj stabilnosti 2003. godine. On je, također, ukazao na činjenicu da će se parlamentarni privredni komiteti alijanse sastati u Beogradu sledeće godine.

Mnogi posmatraci tumače NATO ohrabrivanje Jugoslavije kao signal zemlji da vrata zapadnog vojnog saveza ostaju otvorena, uprkos tome što je jugoslovenski zahtev za članstvom u "Partnerstvu za mir" odbijen na praskom samitu održanom novembra meseca.

Posle više meseci neformalnih, ali bliskih kontakata sa zemljama-clanicama NATO-a, mnogi u Srbiji su očekivali da će se na tom samitu materijalizovati poziv za pristupanje vojnom projektu zapadne vojne alijanse.

Robertson je umesto toga iskoristio prasku konferenciju da podseti Jugoslaviju, Hrvatsku i Bosnu da se ne mogu nadati članstvu dok ne ispune svoje obaveze prema Haskom tribunalu. Govoreći o izgledima Beograda, portparol alijanse Avijan Kintije, dao je sledeću diplomatsku izjavu: "Mada je uspostavljena dobra saradnja, još uvek se situacija mora bitno poboljšati."

Beogradu je jasno stavljeno do znanja koja su to poboljšanja neophodna tokom novembarske posete Karle del Ponte. Nakon što je NATO odbio zahtev za pristupanjem programu "Partnerstvo za mir" u Pragu, glavni tužilac Haskog tribunala je u Beogradu javno iznela svoje nezadovoljstvo nespremnosću vlasti da saraduju sa Hagom.

Teskoće Jugoslavije u saradnji sa Hagom izviru iz podela između srpskog premijera Zorana Djindjića i saveznog predsednika Vojislava Kostunica. Glavni rivali na beogradskoj politickoj sceni međusobno su suprotstavljeni po pitanju izručenja.

Prozapadni reformista koji je izručio Milosevića Hagu pre dve godine, premijer Zoran Djindjić, upravlja srpskim policijskim snagama, koje su zvanično nadležne za hapšenje lica optuženih za ratne zločine. Međutim, njegova popularnost u Srbiji je na veoma niskom nivou i bilo kakav potez ka hapšenju Mladica dodatno bi oslabio njegovu poziciju. Stoga je malo verovatno da će Djindjić preduzeti brzu akciju protiv bivšeg vojnog komandanta bosanskih Srba.

Kostunica je, s druge strane, veoma kritičan prema Haskom tribunalu i uživa značajnu podršku javnosti. U svojstvu saveznog predsednika i komandanta Vojske Jugoslavije, VJ, on nije nadležan za hapšenje osumnjiceni i njihovo izručenje Haskom sudu. Ipak, vojnu obavestajnu službu - jedinu službu te vrste u kojoj nisu sprovedene nikakve reforme posle Milosevićevog pada s vlasti - mnogi sumnjice da zapravo štiti Mladica.

Metju Holidej je slobodni novinar iz Beograda, a Daniel Sunter je urednik-koordinator IWPR-a za Srbiju.

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/srbija-hapsenje-mladica-uslov-za-ulazak-u-nato>